

Raadsvoorstel

Agendapunt	
Raadsvergadering	26 maart 2025
Portefeuillehouder	D. Verbeek en C. Kreuk
Begrotingsprogramma	3. Jeugd
Onderwerp	Verstevigen preventieve aanpak jeugd
Zaak/document nr.	1847792

Besluit om:

1. De maatregelen voor het verstevigen van de preventieve aanpak jeugd in de gemeente Tiel vast te stellen met de volgende maatregelen: uitbreiden van het jongerenwerk, continueren en uitbreiden van de pilot 'wijkteams op school' en het versterken van de jeugdgezondheidszorg op basisscholen.
2. De kosten die hieruit voortvloeien de komende 3 jaar te dekken uit de bestaande uitvoeringskosten van Programma 3: Mens en Samenleving.

Inleiding

Op 18 september 2024 stemde uw gemeenteraad unaniem in met de motie Versteviging preventieve aanpak jeugd. We constateren al langer dat onderliggende problematiek zoals armoede, schulden en een onveilige thuissituatie leidt tot excessen in gedrag op straat en andere plaatsen, jongeren kwetsbaar maakt voor negatieve (criminele) invloeden en tot overlast en onveiligheid kan leiden in sommige wijken en buurten. Met de motie verzoekt u het college om een uitgebreidere preventieve aanpak voor Tiel uit te werken, inclusief de benodigde structurele dekking.

In samenwerking met onze maatschappelijke partners Buurtzorg Jong, Mozaïek Welzijn en de GGD is een gezamenlijk plan opgesteld. Om invulling te geven aan de motie zetten we in op een uitbreiding van het jongerenwerk, het continueren en uitbreiden van de pilot 'wijkteams op school' en het versterken van de jeugdgezondheidszorg (hierna: JGZ) op basisscholen.

Beoogd effect

De maatregelen moeten leiden tot verminderde jeugdproblematiek in de gemeente Tiel waarmee we kinderen en jongeren de best mogelijke kansen bieden om zich optimaal te ontwikkelen.

Toekomstvisie Tiel

Onze aanpak heeft impact op de volgende, in de Toekomstvisie van Tiel genoemde thema's:

- *Verzorgde wijken die aantrekkelijk en sociaal veilig zijn:* vroegtijdige en preventieve inzet draagt bij aan het voorkomen van criminaliteit en radicalisering. Daarmee wordt zowel het pedagogisch klimaat als de sociale cohesie van de wijken versterkt.
- *Vroegtijdige ondersteuning en lastenverlaging per voorziening:* door preventief en vroegtijdig ondersteuning te bieden aan jongeren, wordt op een later moment minder beroep gedaan op (dure) jeugdhulp.

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 'Samen door' is opgenomen dat we kinderen in de gemeente Tiel de best mogelijke kansen willen bieden in hun ontwikkeling om hen voor te bereiden op hun toekomst. Met de uitvoering van de voorgestelde maatregelen, treden we preventief op waardoor jeugdproblematiek in onze gemeente verminderd; we leggen een goed fundament door het verstevigen van de preventieve aanpak en het versterken van de sociale basis.

Global Goals

We dragen met de uitvoering van de maatregelen bij aan de volgende global goals:

- Global Goal 10 – Ongelijkheid verminderen: door laagdrempelige en preventieve inzet zal het pedagogisch klimaat op scholen versterken en de sociale cohesie in wijken bevorderen. Dit geeft alle kinderen en jongeren de kans om buiten te spelen, (door) te leren en zich te ontwikkelen.
- Global Goal 11 – Duurzame steden en veilige en veerkrachtige gemeenschappen: door de inzet van jongerenwerkers wordt het pedagogisch klimaat en de sociale cohesie in de buurt verstevigd. Buurten en wijken worden een veiligere plek om te ontmoeten, buiten te spelen en te ontwikkelen.
- Global Goal 16 – Vrede, veiligheid en sterke publieke diensten: door het versterken van preventie met vroeg-signalering en het ondersteunen van kwetsbare jeugd dragen we bij aan het voorkomen van overlast, criminaliteit en onveiligheidsgevoelens.

Argumenten

1.1 De aanpak sluit aan bij de opgave uit de Hervormingsagenda jeugd.

Vanuit de Hervormingsagenda Jeugd moeten gemeenten investeren in preventie en het versterken van de sociale basis om de kwaliteit van de jeugdhulp te verbeteren en het stelsel houdbaar te maken voor de toekomst. Deze maatregelen geven invulling aan deze opgave voor de gemeente Tiel.

1.2 Door te investeren in een preventieve aanpak voor jongeren en het versterken van de sociale basis wordt bijgedragen aan het verminderen van de jeugdproblematiek.

In de onlangs door uw gemeenteraad vastgestelde startnotitie 'Sociaal Domein in evenwicht' zijn preventie en het versterken van de sociale basis twee belangrijke pijlers. Door beschermende factoren van jeugdigen te versterken, verwachten we jeugdproblematiek al in een vroeg stadium te voorkomen. Denk hierbij aan factoren zoals constructieve vrijetijdsbesteding, talentontwikkeling en de samenwerking met ouders, wijkteam en school. Dit is niet alleen effectiever, maar voorkomt ook hoge kosten voor handhaving/berechting en afstraffing en lange looptijden van rechtszaken. Repressieve maatregelen lossen bovendien de onderliggende oorzaken van problemen niet op, terwijl juist dat essentieel is. Voorkomen is immers beter dan genezen. Daarnaast kan met vroegtijdige en laagdrempelige hulpverlening de jeugdige eerder worden geholpen waardoor de inzet van specialistische hulpverlening kan worden voorkomen. Omdat veel van deze jeugdhulp kostbaar is, is onze verwachting dat preventieve inzet uiteindelijk zal leiden tot een kostenbesparing. Deze aanpak past binnen het nog te ontwikkelen programma Kansengelijkheid van de startnotitie 'Sociaal Domein in evenwicht'

1.3 We investeren met onze aanpak in de wijken met de meeste kwetsbare jeugd.

In de startnotitie 'Sociaal Domein in evenwicht' valt te lezen dat de wijken Tiel – Oost en Tiel – West relatief hoog scoren op problematieken zoals armoede, eenzaamheid, jeugdwerkloosheid en jeugdoverlast en -criminaliteit. Bij de uitvoering van de preventieve aanpak is er speciale aandacht voor deze wijken. We zorgen ervoor dat ondersteuning, coaching en ontwikkeling geboden wordt, daar waar dit het hardst nodig is. Met deze aanpak sluiten we aan bij het programma Excellente dienstverlening en de gemeentelijke ambitie om meer wijkgericht te werken.

1.4 Uit benchmarkonderzoek blijkt dat de huidige formatie voor jongerenwerk in de gemeente Tiel significant achterblijft bij de inzet in vergelijkbare steden met vergelijkbare problematiek.

Met deze aanpak stellen we preventieve maatregelen voor om de problematiek rondom jongeren aan te pakken. De uitbreiding van jongerenwerk is hierbij één van de maatregelen. Jongerenwerkers bewegen zich in de leerwereld van jongeren, bouwen vertrouwensrelaties met hen op en zijn vanuit die relaties in staat jongeren aan te spreken en te ondersteunen.

Daarnaast werken jongerenwerkers veel samen met partners zoals scholen, jeugdhulp, handhaving en politie.

De huidige formatie voor jongerenwerk in Tiel is 3,3 fte. Voor de uitwerking van de motie is onderzocht wat vergelijkbare gemeenten aan jongerenwerk inzetten. Hieruit blijkt dat gemeente Tiel achterloopt in de inzet van jongerenwerk. Zo is gekeken naar de gemeente Terneuzen (59.0000 inwoners), waar de uitgaven voor jeugdzorg vergelijkbaar zijn met die van gemeente Tiel. Terneuzen zet echter 8 fte in aan jongerenwerkers. Ook Culemborg (30.000 inwoners) zet met 6,1 fte aanzienlijk meer in op jongerenwerk. Door uitbereiding van het jongerenwerk naar 6 fte wordt de preventieve basis voor jongeren versterkt. Dit zal bijdragen aan het voorkomen danwel ombuigen van onder meer schooluitval, jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit en radicalisering.

1.5 Door de wijkteams op school te behouden en uit te breiden verbetert de samenwerking tussen jeugdhulp en het onderwijs waarmee eerder en passender hulp kan worden geboden.

Naast de uitbereiding van het jongerenwerk wordt als maatregel ook voorgesteld om de huidige pilot 'Wijkteam om school' te continueren en uit te breiden naar basisscholen in Tiel - West en Tiel - Oost. Tijdens deze pilot zijn jeugd- & gezinswerkers voor enkele uren per week ingezet op een vijftal scholen in Tiel (onder andere het Lingecollege en VSO De Sonnewijser). De resultaten van de pilot laten zien dat er, door wijkteams ook op school te positioneren, sprake is van een grote toename in het aantal contacten tussen jeugd- en gezinsmedewerkers en het schoolteam. Dit is verhoogd van een aantal keer per maand, naar een aantal keer per week. Contacten gaan over zorgen van,- en over leerlingen, het pedagogisch klimaat op school, kennisuitwisseling en het beleid binnen school. Ook kunnen jeugd- en gezinswerkers hun collega's binnen de school beter ondersteunen en bijstaan. Dit leidt ertoe dat er sneller wordt gesignaleerd en de hulpverlening rondom jeugdigen in gezamenlijkheid wordt opgepakt in plaats van dat er naar elkaar wordt doorverwezen. Bekostiging van deze pilot vindt tot augustus 2025 plaats vanuit de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. Om deze resultaten te blijven behouden, is het van belang dat de pilot voortgezet wordt. Daarnaast is het ook wenselijk om het aantal scholen dat deelneemt aan 'wijkteams op school' uit te bereiden zodat alle scholen in Tiel - Oost en Tiel -West hieraan deel kunnen nemen.

1.6 Investeren in de JGZ op basisscholen levert een preventieve bijdrage aan normaliseren en het versterken van veerkracht en mentaal welbevinden van Tielse kinderen.

De JGZ helpt kinderen om veilig en gezond op te groeien en vervult hiermee een belangrijke preventieve rol bij het opvoeden en opgroeien van kinderen. De JGZ professionals zien alle kinderen bij de periodieke gezondheidsonderzoeken, helpen ouders bij lichte opvoedvragen en staan dagelijks in contact met de interne begeleiders van de scholen. We willen deze preventieve taak versterken door extra uren van jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen in te zetten op de basisscholen. Op dit moment zijn de hoeveelheid vragen en problematiek op de scholen dermate hoog dat de jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen deze niet binnen hun reguliere opdracht en uren kunnen oppakken. Met deze extra inzet wordt meer ondersteuning aan de scholen en ouders geboden en levert daarmee een preventieve bijdrage aan het normaliseren en het versterken van veerkracht en mentaal welbevinden van Tielse kinderen. Door middel van deze extra inzet kunnen JGZ professionals aansluiten en adviseren bij casuïstiek-overleggen voor leerlingen die in de knel (dreigen te) komen en het voeren van (extra) gesprekken met ouders die met allerlei zorgen en vragen over hun kind zitten. Ook kunnen zij met de extra inzet een sterkere verbinding leggen met de wijkteams jeugd en andere professionals. De extra inzet JGZ bestaat uit gemiddeld 10 uur per school waarbij de focus ligt op de basisscholen waar de meeste problematiek en vragen spelen, dit zijn de scholen in Tiel - Oost en Tiel – West.

1.7 Het voorstel draagt bij aan de integrale aanpak vanuit zorg en veiligheid op kwetsbare jeugd

De versterking van de preventieve aanpak draagt bij aan het weerbaar maken van jeugd voor

criminele invloeden en het voorkomen van afglijden in (zware) criminaliteit. We werken daartoe met alle partners op vlak van zorg- en veiligheid samen. De versterking van jongerenwerk en wijkteams op scholen ondersteunt specifiek de samenwerking op jeugd onder de noemer 'Veilig in en om Scholen' (VIOS) en Jeugd Preventie Team (JPT). Door vroegsignalering en primaire preventie te versterken, zowel in de wijk als op scholen, willen we risico's bij kwetsbare jeugd in een vroeg stadium onderkennen, hen waar nodig ondersteunen en beschermende factoren met hulpverlening vroegtijdig organiseren. De voorgestelde versterking van de preventieve aanpak richt zich primair op jeugdigen die nog niet in aanraking zijn gekomen met handhaving, politie en justitie, maar waar er wel risicofactoren aanwezig zijn. Voor jeugd die al wel in beeld is bij partners in de veiligheidsketen verwachten we voor de komende twee jaar een vervolgsubsidie te ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid op de eerder ontvangen subsidie voor het integrale programma Aanstormend Talent. Dit voorstel kan dan ook in samenhang worden gezien met die subsidieaanvraag, waarbij het ministerie bij de toekenning ook meeweegt wat we lokaal investeren op preventie en vroeg-signalering van kwetsbare jeugd.

2.1 De kosten kunnen worden opgevangen binnen programma 3: Mens en Samenleving. De kosten voor de uitvoering van de voorgestelde aanpak worden de komende 3 jaar gedekt uit de uitvoeringskosten van Programma 3: Mens en Samenleving. Er zijn geen aanvullende middelen nodig. Daarna zal opnieuw bekeken moeten worden op basis van data en gerealiseerde beleidseffecten of, en op welke wijze de projecten voortgezet kunnen worden. De verwachting is dat we met deze preventieve maatregelen kosten kunnen besparen op de specialistische jeugdhulp. Om dit te monitoren wordt een businesscase opgesteld. Met deze businesscase krijgen we een beter inzicht in de (financiële) uitkomsten van deze preventieve maatregelen.

Kanttekeningen

2.1 Investeren in preventie betalen zich pas op de langere termijn uit. Uit alle landelijke onderzoeken blijkt dat de beweging die we moeten maken (van curatief naar preventief) alleen mogelijk is door langdurig te investeren. Het veranderen van de manier van leven in onze gemeenschappen vraagt tijd. Meerjarige onderzoeken in zowel Nederland als het buitenland bevestigen dat looptijden van minimaal 5 tot 10 jaar nodig zijn om daadwerkelijk veranderingen te realiseren (voorbeeld: IJslandse model: drankgebruik onder jongeren). Desondanks is investeren in preventie noodzakelijk voor de veiligheid en het mentale welbevinden van Tielse jeugdigen en om het stelsel op de lange termijn financieel houdbaar te houden.

2.2 Er is structureel extra geld nodig om duurzaam uitvoering te geven aan het verstevigen van de preventieve aanpak jeugd.

Er zijn structurele middelen nodig om invulling te geven aan de motie preventie jeugd. We verwachten dat deze investering leidt tot minder uitgaven in de specialistische jeugdhulp. Om dit te monitoren wordt een businesscase ingericht. Hiermee krijgen we een beter inzicht in de maatschappelijke en financiële effecten en uitkomsten van deze preventieve maatregelen.

Aanpak / uitvoering

De partners die betrokken zijn bij de uitvoering (Buurtzorg Jong, Mozaïek en de GGD) stellen we schriftelijk op de hoogte van uw besluit. Via voortgangsgesprekken gesprekken monitoren we de voortgang van de werkzaamheden. Deze aanpak wordt geïntegreerd in het nog te ontwikkelen programma Kansengelijkheid. Op deze manier levert het een bijdrage om het sociaal domein in Tiel weer duurzaam in evenwicht te brengen en de veiligheid in onze gemeente te vergroten door inwoners weerbaarder te maken voor criminaliteit.

Om de resultaten van de preventieve acties te monitoren, wordt gebruik gemaakt van een businesscase. Daarnaast sluiten we aan bij de monitoring van het sociaal domein zoals dit is voorgesteld in de door uw gemeenteraad vastgestelde startnotitie.

Communicatie en participatie

Op dit dossier werken we samen met de afdeling Veiligheid en vindt hierover regelmatig afstemming plaats. De aanpak wordt geïntegreerd in het nog te ontwikkelen programma Kansengelijkheid en de lopende samenwerking en inzet onder het programma Aanstormend Talent. Wanneer we uw gemeenteraad informeren over de ontwikkelingen binnen deze programma's, nemen we ook de ontwikkelingen van deze preventieve acties hierin mee. De voorgestelde maatregelen zijn in overleg met onze partners op het gebied van zorg en veiligheid tot stand gekomen op basis van door de gemeente gestelde kaders. Zij ontvangen een schriftelijke bevestiging van uw besluit.

Financiën

De volgende financiële consequenties zijn verbonden aan dit voorstel:

Preventief aanbod	Jaarlijkse kosten
1. Uitbreiding van 3,3 naar 6 fte	€ 379.000,-
2. Continuering 'wijkteams op school'	€ 75.000,-
3. Uitbereiding 'wijkteams op school': alle scholen Tiel Oost en Tiel West.	€ 27.000,-
4. Versterken JGZ op de basisscholen	€ 25.000,-
Totaal	€ 506.000,-

Deze kosten worden de komende 3 jaar gedekt uit de uitvoeringskosten van Programma 3: Mens en Samenleving. Daarna wordt bekeken op basis van data en gerealiseerde beleidseffecten of, en op welke wijze de projecten voortgezet kunnen worden. Een businesscase moet inzicht geven in de (financiële) uitkomsten van deze preventieve maatregelen.

Bijlage(n)

-

Burgemeester en wethouders van Tiel,
de secretaris, de burgemeester,

Advies commissie(s) d.d.:

Tiel, d.d.
de commissiegriffier,

Beslissing raad d.d.:
de griffier,

Meer informatie:

Team:	Ontwikkeling (Mens en Samenleving)
-------	------------------------------------